

Motion till riksdagen 2024/25:1765

av Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)

Krafttag mot illegal migration för ett säkrare Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestraffa illegal migration och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera undangömmandet av illegala migranter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra utvisning i rikets intresse och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra en anmälningsskyldighet avseende upplåtelse av bostad till vissa utlänningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra en anmälningsskyldighet avseende anställning av en utlänning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar kring främlingspass och resedokument och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav för att erhålla ställning som varaktigt bosatt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I takt med att migrationen till Sverige har ökat har även tendensen hos utlänningar att stanna kvar i Sverige efter ett beslut om avslag och utvisning ökat. Särskilt bland asylsökande är det många som väljer att gå under jorden för att bli en del av ett snabbt växande skuggsamhälle.

Det finns ingen exakt siffra över hur många som uppehåller sig illegalt i Sverige, men trots över 120 000 ärenden om utvisning som Polismyndigheten fått i uppdrag att verkställa sedan 2012 har knappt 50 000 kunnat verkställas. Enligt Migrationsverkets prognos från juli 2024 väntas ytterligare uppåt 20 000 personer avvika under de kommande åren. Utöver detta finns redan i dag drygt 11 000 personer i Polismyndighetens balans för verkställighet, vilket inte innefattar EES-medborgare som de facto saknar rätt att vistas i landet. Det står klart att Sverige har ett stort problem med illegal migration och ett växande skuggsamhälle.

Att uppehålla sig illegalt i landet innebär att stå utanför rättssystemet och utan sociala skyddsnät. Som illegal invandrare kan man i princip enbart livnära sig på olika typer av kriminalitet såsom droghandel, inbrott eller rån, i bästa fall på svartjobb utan kollektivavtal, försäkringar eller möjligheten att vända sig till myndigheter om man blir utnyttjad.

Åtgärder måste vidtas för att krympa detta skuggsamhälle, såväl för att upprätthålla det svenska samhällskontraktet som för att skydda de människor som far illa.

Efter riksdagsvalet 2022 tillträdde en ny regering med stöd av Sverigedemokraterna utifrån den gemensamma överenskommelsen i Tidöavtalet. Detta avtal omfattar ett stort antal nödvändiga reformer på migrationsområdet, inklusive när det gäller skuggsamhället, illegal migration och gränskontroller. Mycket gott har redan gjorts, och ett paradigmskifte är ett faktum. Sverigedemokraterna kommer att fullfölja avtalet i alla dess delar, men lägger nedan fram ytterligare ett antal förslag som inte direkt omfattas av avtalet.

Skuggsamhället

Bestraffa illegal migration

En utlänning som vistas i Sverige utan tillstånd kan redan i dagsläget dömas till bötesstraff. Om brottet betraktas som ringa skall dock åtal inte väckas. På samma sätt är det straffbart att vistas i Sverige för den som enligt ett utvisningsbeslut inte haft rätt att återvända till Sverige eller den som korsar en yttre gräns, exempelvis via fartyg eller flygplan. I praktiken används dock dessa regleringar knappt. Under 2023 var det exempelvis endast 65 utlänningar som dömdes för att ha vistats illegalt i Sverige. Detta skall ställas mot att över 102 000 uppehållstillstånd beviljades och att Sveriges gränser trots coronapandemin korsades flera miljoner gånger.

Uppgifter från medarbetare på Migrationsverket gör också gällande att det finns en intern kultur av att avstå från att upprätta en polisanmälan i dessa fall. Detta gäller såväl utlänningar som överskridit sin lagliga vistelsetid i Sverige som asylsökande som medvetna om ett stundande avslagsbeslut går under jorden, eller illegala migranter som näst intill från första dagen i Sverige anslutit sig till skuggsamhället.

Det måste betraktas som orimligt att en utlänning kan bryta mot svensk lag men ändå slippa någon som helst bestraffning, ens i form av böter. Principen om den reglerade invandringen kräver att missbruk beivras. Sverigedemokraterna föreslår därför att bestämmelserna för straff för illegal vistelse i Sverige skärps och att myndigheterna åläggs att beivra sådan brottslighet.

Kriminalisera undangömmande av illegala

Av utlänningslagen framgår att det är tillåtet att gömma utlänningar som befinner sig i Sverige utan tillstånd, under förutsättning att detta inte görs för egen vinning.

Sverigedemokraterna menar att detta är orimligt. Att aktivt bidra till ett växande skuggsamhälle där människor tvingas leva utan skyddsnät och möjlighet till legal försörjning är en ogärning. Det skapar också en dragningsfaktor som gör att fler väljer att resa till Sverige eftersom de vet att de ändå kan stanna här illegalt. Det står dessutom i strid mot basala rättsprinciper, personer som har fått sin sak prövad i flera led och inte har laglig rätt att vistas i Sverige skall också lämna landet. Huruvida det görs med eller utan vinning är i sammanhanget irrelevant.

Vi vill därför göra det olagligt i samtliga fall att gömma, eller på liknande sätt underlätta för illegala invandrare att hålla sig undan den svenska rättsskipningen, på ett sätt som motsvarar vad som anges i brottsbalken om skyddande av brottsling. Här ingår även att straffet för undangömmandet av illegala migranter skall skärpas.

Avlägsnande av utlänningar

Återinför utvisning i rikets intresse

I Sverige har den högsta statsledningen, tidigare konungen och i dag regeringen, alltid haft en särskild och extraordinär möjlighet att utvisa en utlänning när det befanns ligga i rikets intresse, eller rörde hot mot rikets säkerhet. Uttryckliga bestämmelser om detta infördes i samband med vår första utlänningslagstiftning 1914, i samband med det ökade internationella resandet och det annalkande krigshotet. I förarbetena diskuterades de olika skälen för dessa utvisningsgrunder, som beskrevs som:

[...] till sin natur i hög grad olikartade och skiftande. Deras betydelse är väsentligen beroende på de inre eller yttre politiska förhållandena vid hvarje särskild tidpunkt: sålunda kan samma handling, som under ett lugnt tidsskede synes rätt oskadlig, vid en inre kris eller inför hotande krigsfara befinnas vara för allmän ordning eller säkerhet så vådlig, att densamma fullt motiverar gärningsmannens utvisande.¹

Utvisningsgrunderna behölls under mellankrigstiden och andra världskriget, och även därefter, i det oroliga omvärldsläget. Först 1976 avskaffades möjligheten att utvisa en utlänning med hänsyn till rikets intresse, medan möjligheten att utvisa en utlänning med hänsyn till rikets säkerhet behölls, och finns kvar än i dag, om än i modifierad form, genom lagen (2022:700) om särskild utlänningskontroll, förkortad LSU. Skälen för att avskaffa möjligheten att utvisa en utlänning med hänsyn till rikets intresse var bland annat att bestämmelsen inte hade använts sedan kriget, och att ”något egentligt behov under nuvarande förhållanden inte föreligger”.²

Sverige befinner sig i dag i en kraftigt förändrad situation, både inom riket och internationellt, jämfört med år 1976. Ett fullskaligt krig pågår i vårt närområde, Sveriges relationer till främmande makter är av större vikt för politiken än på decennier, samtidigt som vårt land slits sönder av ständiga bombdåd, skjutningar och etnisk segregering. Det är ett faktum att fientligt sinnade makter bedrivit verksamhet i riket i syfte att destabilisera vårt samhälle. Under dessa svåra omständigheter framstår det som orimligt att Sveriges regering står helt utan möjlighet att utvisa en utlänning som uppenbarligen utgör en fara för Sverige, så länge den inte är tydligt och direkt kopplad till våld, i princip terrorism. Precis som riksdagen framförde för över ett sekel sedan kan en handling som kan före-

¹ Prop. 1913:42 s. 25–26.

² Prop. 1975/76:18 s. 157.

falla oskyldig under normala omständigheter istället vara vådlig för Sverige givet de svåra omständigheter vårt land befinner sig i. Sverige måste kunna agera i dessa fall.

Det bör betonas att denna typ av utvisningsgrund är relativt vanlig bland etablerade liberala demokratier. Såväl Danmark som Norge har liknande bestämmelser, i det senare fallet av hänsyn till *grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn* medan man i Storbritannien kan utvisa om det anses vara till gagn för det allmänna. En djupare utredning skulle sannolikt visa på fler exempel både inom EU och i övriga västvärlden.

Slutligen bör nämnas att även utifrån Sveriges folkrättsliga åtaganden kan finnas behov av att i enskilda fall kunna vägra en utlänning inresa, eller återkalla ett uppehållstillstånd. Det har exempelvis förekommit att nära familjemedlemmar eller vänner till internationella förbrytare, rentav förtryckande diktatorer, kunnat resa in i Sverige på semester utan att statsmakterna kunnat vidtaga några åtgärder. Det framstår som stötande att när ett folkmord bedrivs skall den ansvariges familjemedlemmar kunna resa direkt därifrån till Sverige och betraktas som vilken legitim resenär som helst. Statsmakterna måste få en möjlighet att agera i dessa fall.

För det fall rikets intresse kräver att en utlänning avlägsnas härifrån, eller vägras inresa, bör alltså Sveriges regering i enskilda fall kunna fatta ett sådant beslut. En sådan möjlighet bör utredas och i förekommande fall återinföras.

Avtal för utvisningar till säkra tredjeländer

I vissa fall är det inte möjligt att utvisa utlänningar till deras hemland, exempelvis för att de riskerar omänsklig behandling i hemlandet. Det kan också vara att det inte går att avgöra vilket land som utlänningen skall utvisas till. I sådana fall bör särskilda avtal slutas med säkra tredjeländer, dit utlänningar kan utvisas. Huruvida utlänningen har en anknytning till tredjelandet i fråga skall inte vara avgörande, så länge det inte uppenbarligen strider mot Sveriges internationella åtaganden.

I och med hur viktig denna fråga är för upprätthållandet av reglerad invandring måste regeringen anstränga sig för att få till dessa avtal. Vid behov skall regeringen använda sig av dels internationellt bistånd, dels handelsrelationer för att få till ett fungerande samarbete. Detta kan också med fördel genomföras på EU-nivå, där flera länder, däribland Danmark och Österrike, föreslagit liknande modeller. Inspiration kan i viss mån också hämtas från Australiens framgångsrika arbete mot illegal migration över havet, där avtal slutits med andra stater om mottagande av migranter.

Avskaffa det kontanta återvändandebidraget

Återvändande innebär att en utlänning utan tillstånd att vistas i Sverige lämnar Sverige för att återvända till sitt hemland. För detta ändamål har Sverige sedan många år vissa återvändandestöd, främst det så kallade återetableringsstödet. Återetableringsstöd är ett kontant bidrag som riktar sig till personer som ska återvända till ett land där det är svårt att återetablera sig på grund av säkerhetsläget. För att erhålla stödet måste sökanden bland annat ha fått avslag på asylansökan, och ha för avsikt att självmant återvända till hemlandet.

Återetableringsstödet motsvarar 30 000 kr för varje person över 18 år och 15 000 kr för barn under 18 år. En familj kan få högst 75 000 kr. Stödet betalas ut när den sökande har lämnat Sverige och anlänt till hemlandet.

Antalet personer och familjer som erhållit återetableringsstöd har varierat kraftigt över tiden. Från 2009 till 2015 minskade det kontinuerligt från 1 758 till 210 personer, för att sedan öka kraftigt till 2 515 år 2016, och sedan stadigt minska igen, enligt Migrationsverkets statistik, till en nivå kring 400 personer om året. Kostnaderna har på samma sätt varierat, från 47 miljoner kronor år 2009 till 1,4 miljoner år 2015, för att sedan öka till 68 miljoner år 2016, och därefter sjunka igen till ett antal miljoner om året.

Sverigedemokraterna konstaterar inledningsvis att återetableringsstödet haft liten effekt på återvändandeverksamheten. Antalet individer som använt sig av stödet har varit litet, och kostnaden per individ har generellt sett varit hög. Det har heller inte gjorts någon utvärdering över hur stor andel av dessa individer som skulle ha återvänt alldeles oavsett om de erhållit ersättning därför.

Vidare anser Sverigedemokraterna att det är stötande för den allmänna rättskänslan med stora kontantbidrag till utlänningar för att de ska följa svensk lag. Utlänningar som får återetableringsstöd har per definition ansökt om asyl i Sverige, och fått avslag. De har erbjudits goda möjligheter att få sin sak prövad, med offentligt betalt rättsligt ombud och tolk, och möjlighet att överklaga i flera instanser. De har dock befunnits sakna asylskäl, i en process som uppfyllt samtliga krav på rättssäkerhet i en rättsstat.

Svensk lag kräver att en sådan utlänning ska återvända till sitt hemland. En utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige ska inte under några omständigheter kunna erhålla ytterligare generösa kontanta bidrag från det svenska samhället, utan skall avlägsnas.

Tillståndsprövningen

Anmälningsskyldighet för utlänningars bostad

Utlänningsrättens mest grundläggande funktion är att utöva kontroll över invandringen till Sverige så att den gagnar Sverige. I kontrollen ingår först och främst den generella utlänningskontrollen, som innebär generella krav och åtgärder syftande till att statsmakterna skall ha kännedom om utlänningar som reser in, vistas, arbetar, och i övrigt befinner sig i Sverige. Typiska exempel på detta är kravet att ha uppehållstillstånd, att ha pass eller att ha arbetstillstånd.

Som en del av denna kontroll finns en rad olika former av anmälningsskyldighet för offentliganställda, exempelvis för Skatteverket och Arbetsförmedlingen. Tjänstemän på sådana myndigheter har alltså en skyldighet att anmäla till ansvarig myndighet, oftast Migrationsverket, om de kommer i kontakt med en utlänning inom ramen för sitt arbete. Tidigare fanns i Sverige en bredare, mer generell anmälningsskyldighet för enskilda som antingen upplät bostad åt en utlänning, eller anställde en utlänning. Tanken var att inte bara statsmakterna utan även enskilda personer skulle ha ett ansvar att beivra brott mot utlänningsrätten, och bekämpa såväl illegal migration som gränsöverskridande brottslighet. Den som upplät en bostad åt en utlänning, eller anställde en sådan, skulle alltså anmäla till myndigheter att så skett.

Bestämmelser om detta har funnits sedan åtminstone år 1917, och förblev i stort sett oförändrade fram till 1969, då bostadsanmälningsskyldigheten begränsades till att endast gälla hotellliknande verksamheter. I utredningen som föranledde ändringen sades bland annat att skyldigheten inte omfattade ”nordbor, och därför endast en mindre del av de utlänningar, som vistas i landet”. Det hette också att den fullgjordes bristfälligt, att anmälningarna i sig ”endast i mindre del förvaras centralt”, och att behandlingen av all data var resurskrävande med den tidens system. Utredningen drog följande slutsats:

Med hänsyn till de brister som bostadsanmälningssystemet för närvarande är behäftat med torde den nytta, som myndigheter och enskilda kan ha av anmälningarna, inte uppväga kostnaderna för systemet.³

Den dåvarande regeringen ansåg dock att bostadsanmälningsskyldigheten fortfarande hade ett värde, i synnerhet för polismyndigheterna. Därtill ansåg föredragande statsrådet att olika reformer och teknikutveckling skulle kunna förändra läget.⁴ Sedermera begränsades dock alltså bostadsanmälningsskyldigheten till att endast gälla hotellverksamhet. Sålunda kvarstod rättsläget tills skyldigheten helt avskaffades i 1989 års utlänningsförordning (1989:547). Även vid detta tillfälle ansåg regeringen att de administrativa kostnaderna var för höga. Däremot behölls möjligheten i lag för regeringen att vid behov återinföra skyldigheten genom förordning.⁵ Den möjligheten finns kvar än i dag.

Sedan dess har situationen i vårt land förändrats drastiskt. Massinvandringen under 2000-talet hade svårligen kunnat förutspås på 80-talet, för att inte tala om de enorma problem Sverige i dag har med utanförskap, gängkriminalitet, klanvälde och ett växande skuggsamhälle. Tiotusentals utlänningar befinner sig i landet utan tillstånd, och även när det gäller utlänningar med tillstånd saknar myndigheterna ofta information om var de bor eller befinner sig.

Till exempel beskrev Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande i sitt delbetänkande *En ny ordning för asylsökandes boende* (SOU 2022:64) hur det finns begränsade möjligheter i dagsläget att veta var asylsökande bor, och att detta ”riskerar att leda till negativa konsekvenser både för de asylsökande och för samhället i stort”. På samma sätt skriver Riksrevisionen i sin rapport *Systemet för återkallelser av uppehållstillstånd* (RiR 2023:19) att Migrationsverket ofta saknar adress när det gäller studerandeärenden, och att bristen på aktuella adresser spelar en viktig roll när det gäller återkallelser av uppehållstillstånd. Det arbetet i sig är avgörande för att bekämpa problemen med bidragsfusk.

Det är tydligt att den ringa vikt som tidigare tillmätts ett förfarande med bostadsanmälningar numera vuxit avsevärt. Det finns goda skäl att återinföra det, för att åter få kontroll över migrationen till Sverige, och bekämpa fusk och missförhållanden.

Vad gäller nackdelarna med en bostadsanmälningsskyldighet var den viktigaste som togs upp i tidigare lagstiftningsärenden alltså resurskostnaderna i att hantera stora mängder anmälningar i pappersform, som manuellt behövde registreras och spridas mellan exempelvis landets polismyndigheter. Därvidlag är situationen i dag en helt annan, med en enda polismyndighet, och automatiska elektroniska system som hanterar miljoner dokument på ett ögonblick, och enkelt kan flagga för avvikelser och missförhållanden.

Tiden framstår därför som mogen att återinföra bostadsanmälningsskyldigheten.

Liksom bostadsanmälningsskyldigheten förr inte avsåg alla grupper av utlänningar, främst nordbor, bör den även i dag ha vissa undantag. Utöver nordbor bör även medborgare i EU och EES-staterna undantagas, i enlighet med de särskilda regler som gäller i EU-rätten. Det kan också övervägas om utlänningar som endast vistas i Sverige en kortare tid skall omfattas av kravet, exempelvis turister. Eftersom regeringen bemyndigats att själv förordna i frågan bör saken kunna utredas och ett snabbt beslut fattas om en återinförd bostadsanmälningsskyldighet.

³ SOU 1967:18 s. 225–226.

⁴ Prop. 1968:142 s. 123–124.

⁵ Prop. 1988/89:86.

Anmälningsskyldighet för utlänningars arbete

Bostadsanmälningsskyldigheten hade också som tidigare nämnts en motsvarighet när det gällde anställningar. Även denna avskaffades lagom till 1989 års utlänningslag (1989:529). Den återinfördes dock delvis år 2008, avseende asylsökande som i väntan på beslut i sitt asylärende beviljats undantag från kravet på arbetstillstånd (AT-UND). Arbetsgivare skulle i dessa fall ”rapportera”, som regeringen skriver, eller ”lämna under rättelse”, som förordningen lyder, om anställningen till Migrationsverket.⁶

Anmälningsskyldigheten återinfördes i större utsträckning år 2013 som en följd av ny EU-lagstiftning om åtgärder mot arbetsgivare som anställde illegala migranter. Arbetsgivare skulle dock endast underrätta Skatteverket, snarare än Migrationsverket eller polisen. Anledningen som framlades av den dåvarande regeringen var att Migrationsverket inte hade något system för att ta emot underrättelser från arbetsgivare och att utlänningar som vistats länge i Sverige kunde uppfatta det som stötande ifall uppgifter skickades till Migrationsverket.⁷

Detta skedde samtidigt som Skatteverket regelmässigt skatteregistrerade illegala migranter och andra utlänningar som saknade tillstånd att arbeta i Sverige, och gav dem samordningsnummer för fortsatt vistelse i Sverige. Detta ändrades först år 2017, då Skatteverket efter ett internt beslut började kontrollera utlänningars rätt att vistas och arbeta i Sverige.⁸ Eftersom Skatteverket saknar tillgång till den centrala utlänningsdatabasen, liksom särskild kompetens på migrationsområdet, har det fått som följd att myndigheten ständigt måste kontakta Migrationsverket i dessa frågor.

En mer rimlig ordning vore att den centrala utlänningsmyndigheten, Migrationsverket, som redan handlägger ärenden om arbetstillstånd och utlänningars rätt att vistas och arbeta i Sverige, fick ansvar för anmälningsskyldigheten. Migrationsverket bedriver också ett långtgående arbete kring återvändande, och om återkallande av uppehålls- och arbetstillstånd, varför de torde vara experter på att beivra brott mot utlänningsrätten. Skatteverkets enda koppling till frågan om underrättelse vid anställning av utlänning är som regeringen då poängterade att verket ”med nödvändighet har en relation med alla arbetsgivare och alla arbetstagare”.

Givet de problem Sverige i dag har med illegal migration, svartarbete och andra missförhållanden torde Migrationsverket vara bättre lämpad att hantera frågor om utlänningars anställning i Sverige. Eftersom frågan regleras i förordning snarare än lag bör regeringen snarast fatta beslut om att arbetsgivare som anställer en utlänning skall vara skyldig att anmäla detta till Migrationsverket.

Begränsningar kring främlingspass och resedokument

Främlingspass och resedokument är två passhandlingar som Sverige kan bevilja en utlänning, normalt sett en skyddsbehövande. Medan främlingspass är någonting Sverige infört på nationell nivå, regleras resedokument i flyktingkonventionen. Dessa handlingar är internationella resehandlingar, och särskilt resedokument accepteras av nästintill alla stater. Återvändandeutredningen (Ju 2017:09) har i sitt betänkande Klarlagd identitet – om utlänningars rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av

⁶ Prop. 2007/08:147 s. 46.

⁷ Prop. 2012/13:125 s. 34–35.

⁸ En följd av Skatteverkets beslut av den 6 november 2017: *Beslut om preliminär A-skatt eller SINK-skatt ska inte fattas när den som ansöker saknar tillstånd att arbeta i Sverige och kommer från ett land utanför EES eller Schweiz.*

identitetshandlingar (SOU 2017:93) visat att svenska resehandlingar är åtråvärda på den svarta marknaden, och mycket fusk förekommer kring utfärdandet och användandet av dessa handlingar.

Den nämnda utredningen föreslog därför vissa nya strängare bestämmelser kring främlingspass och resedokument, som regeringen sedan förelagt riksdagen genom proposition (prop. 2020/21:159). Förslagen var dock i huvudsak meningslösa. Rätten till resedokument begränsades endast för en extremt liten grupp, och även när det gäller främlingspass omfattas endast en mindre grupp av de strängare reglerna. Konsekvensen är i praktiken att en utlänning kan ansöka om och erhålla exempelvis ett nytt resedokument i veckan om utlänningen skulle vilja det, utan att det går att neka utlänningen detta. En sökande skulle rentav kunna ange i ansökan att han personligen förstört sitt resedokument, utan anledning, och ändå beviljas ett nytt.

Allt detta förefaller orimligt, nästintill stötande för rättskänslan. Det måste finnas en rimlig gräns. Rätten att erhålla såväl resedokument som främlingspass måste begränsas, så att Sverige inte längre blir ett nyckelland i internationell handel med resehandlingar. Att erhålla en resehandling måste betraktas som ett privilegium, och det kan inte anses acceptabelt att en enskild behöver ansöka om flera nya sådana på ett fåtal år. Även andra bestämmelser kring resehandlingarna måste göras strängare, så att det blir lättare att vid behov bevilja handlingar med kortare giltighetstid, eller med begränsningar i giltighetsområde, exempelvis endast vissa länder.

Allt detta bör skyndsamt utredas, i synnerhet förenligheten med EU-rätten och folkrätten.

Skärpta krav för VABO

Den rättsliga figuren ställning som varaktigt bosatt (VABO) infördes i Sverige 2006 efter ett EU-direktiv. En tredjelandsmedborgare med VABO erhåller rätt till fri rörlighet på ungefär samma sätt som en EU-medborgare. Utöver detta skall VABO förenas med ett uppehållstillstånd om minst fem år, samtidigt som ställningen i sig gäller utan tidsgräns. I Sverige beslutade regeringen att förena VABO med permanent uppehållstillstånd (PUT).

I och med de nya reglerna i utlänningsrätten som trädde i kraft den 20 juli 2021 omfattas nu möjligheten att erhålla PUT genom bestämmelserna om VABO av samma krav som PUT i övrigt, alltså vissa krav på främst försörjningsförmåga.

Sverigedemokraterna motsätter sig förekomsten av permanenta uppehållstillstånd överhuvudtaget, och föreslår istället att ställning som varaktigt bosatt skall förenas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Dess varaktighet skall efter EU-rättens minimikrav vara fem år. Regeringen bör i det fortsatta arbetet på EU-nivå arbeta för att VABO-direktivet förändras, så att medlemsstaterna får större möjlighet att tidsbegränsa denna rättsliga figur.

Ludvig Aspling (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)